

10.1. A korábbi rosszindulatú daganatos megbetegedésekkel vagy az IBD-hez/kezeléshez asszociáltan kialakuló rosszindulatú daganatokkal kapcsolatos kockázatok, azok szerepe a kezelési stratégia tervezésében

Prof. Dr. Papp Mária

papp.maria@med.unideb.hu

Debreceni Egyetem

Klinikai Központ, Gasztroenterológiai Klinika

Általános Orvostudományi Kar, Belgyógyászati Intézet, Gasztroenterológiai Tanszék

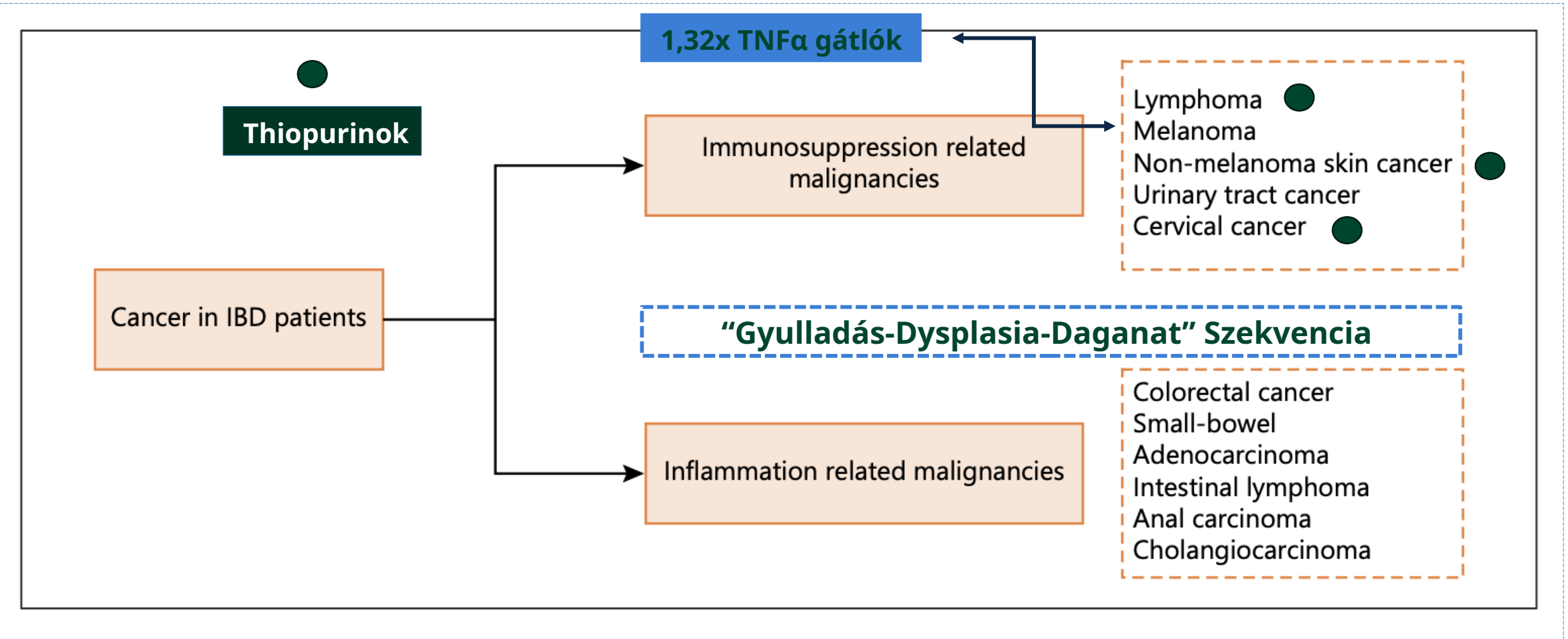

European
Reference
Networks

TARTALOMJEGYZÉK

- o Az IBD és a malignus betegségek kialakulásának kockázata (a betegség és a kezelésben alkalmazott gyógyszerek hatása).
- o Az IBD kiújulásának kockázata az immunszuppresszív (IS) kezelés felfüggesztésekor malignus betegségekben.
- o Az IBD IS kezelésének hatása a malignus betegség kórlefordására.
- o Az onkológiai kezelés hatása az IBD kórlefordására.

IBD-ben fokozott a gasztrointesztinális rendszerben és az azon kívüli malignus megbetegedések kialakulásának kockázata

ECCO Guidelines on Inflammatory Bowel Disease and Malignancies

Hannah Gordon,^{a,b} Livia Biancone,^c Gionata Fiorino,^{d,e} Konstantinos H. Katsanos,^f Uri Kopylov,^g Eman Al Sulais,^h Jordan E. Axelrad,ⁱ Karthiha Balendran,^j Johan Burisch,^{k,l} Lissy de Ridder,^m Lauranne Derikx,^{n,o} Pierre Ellul,^p Thomas Greuter,^{q,r} Marietta Iacucci,^{s,t} Caroline Di Jiang,^u Christina Kapizioni,^v Konstantinos Karmiris,^w Julien Kirchgerner,^{x,y} David Laharie,^z Triana Lobatón,^{aa} Tamás Molnár,^{ab} Nurulamin M. Noor,^{ac} Rohit Rao,^{ad} Simone Saibeni,^{ae} Michael Scharl,^f Stephan R. Vavricka,^g Tim Raine^{ag}

IBD kezelésére alkalmazott gyógyszerek malignitási kockázata

N/A	Data not available
0	No risk
1	Very low risk
3	Potential risk
5	High risk

	Lymphoma	Melanoma	Nonmelanoma skin cancer	GI cancer	Cervical cancer	Lung cancer	Breast cancer	Urinary-tract cancer
Mesalazine								
Steroids								
Thiopurine	●		●		●			
Methotrexate			●					
Anti-TNFs	●	●						
Vedolizumab	Valamennyi közzétett tanulmány megerősítette a VDZ és USK biztonságosságát (2020-2023). Hosszú távú adatok hiányoznak.							
Ustekinumab								
Tofacitinib			●					

Sebastian S. *Therap Adv Gastroenterol.* 2019.
 Gordon H. *Journal of Crohn's and Colitis,* 2023.

Mi történik az IBD-vel a malignus betegség kezelése

□ A citotoxikus kemoterápia hozzájárul az IBD remissziójának fenntartásához.

□ A sugárterápia nem növeli az IBD relapsus kockázatát.

□ A hormonterápia és az immunterápia az IBD fellángolását okozhatja.

□ **Immunellenőrzőpont-gátlók (ICI)** (CTLA-4 [ipilimumab], PD-1 [nivolumab, pembrolizumab, cemiplimab] vagy a PD-L1 blokkolása [atezolizumab, durvalumab, avelumab] által indukált colitis (immunmediált colitis, IMC)

Th: IBD-ben alkalmazott standard kezelésre jól reagál

A betegek szoros monitorozása szükséges a

Ferretti F. *Cancers (Basel)*. 2023.

1. táblázat. Az immunmediált colitis (IMC) tünetei és kezelése a betegség súlyossága szerint

Grade (tünetek súlyossága)	Hasmenés	Colitis	Kezelés
1	≤4 híg széklet/nap	Tünetmentes	Tüneti kezelés (folyadékpótlás, loperamid, rostszegény diéta), ICI folytatható
2	4–6 híg széklet/nap	Hasi fájdalom, nyákos, véres széklet	ICI felfüggesztése, budeszolid vagy metilprednizolon per os, korai endoszkópia és biológiai terápia megfontolása
3	≥7 híg széklet/nap, inkontinencia, a normál életvitel akadályozottsága	Kifejezett hasi fájdalom, láz, peritonealis izgalmi jelek, ileus	CTLA-4 gátló végleges leállítása, anti-PD-1/PD-L1 terápia újraindítása megfontolandó, kórházi felvétel, metilprednizolon iv., infliximab, vedolizumab, széklettranszplantáció
4	Életveszélyes szövőd-mények (hemodinamikai megingás)	Életveszélyes szövőd-mények (perforáció, iszkémia, nekrozis, súlyos vérzés, toxikus megacolon)	Minden ICI végleges leállítása; kezelés, mint Grade 3 hasmenés esetén

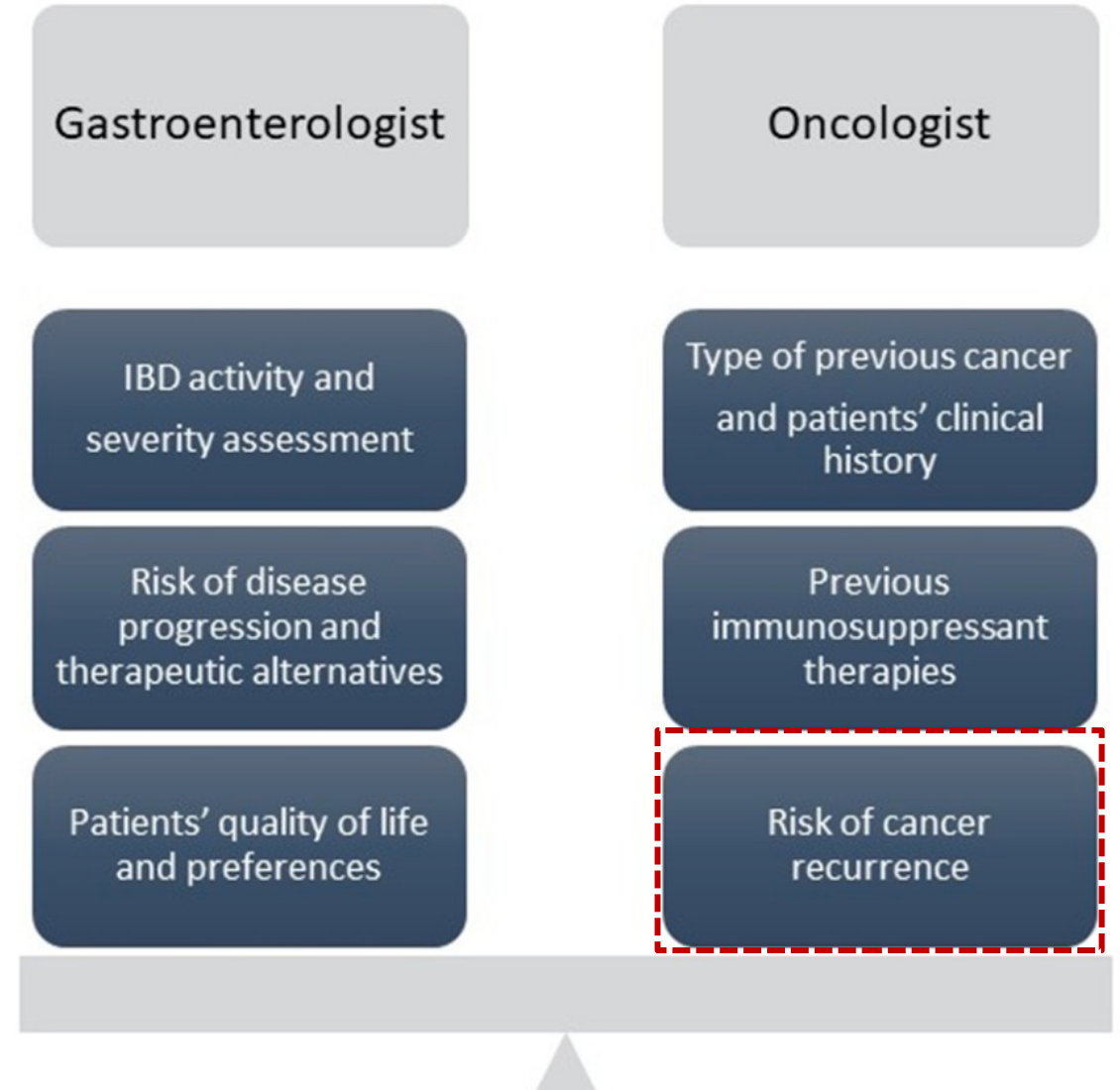
Malignus betegség IBD-ben – Mi történjen az IBD kezelésével?

- ❑ Az IS kezelések potenciálisan szerepet játszhatnak **malignus megbetegedések kialakulásában**.
- ❑ Az IS kezelés felfüggesztése az **IBD fellángolásával, progresszióval, szövődmények kialakulásával** járhat.
- ❑ **Korlátozott adatok** az immunszuppresszív (IS) szerek hatásáról

Aktuális malignus betegség esetén a folyamatban lévő IBD-terápia megtartása vagy IS monoterápia korai újbóli bevezetésével kapcsolatosan esetről esetre történő értékelés és döntés javasolt (gasztroenterológus- onkológus).

Korlátozott számú és főként retrospektív adatok állnak rendelkezésre, valamint a hosszútávú adatok hiányoznak.

Az elsődleges rosszindulatú daganatok kiújulásának kockázata immunszupprimált betegeknél

(Vesetranszplantált betegek bizonyítékai alapján)

Adaptálva az ECCO 2015-ös konszenzusából

Recurrence	Type of Malignancy	Rates of Recurrence, %
Low risk (≤10%)	Asymptomatic renal cell	0–1
	Testicular	3–12
	Cervical	5–6
	Early-stage breast (I–II)	5.4–8
	Thyroid	7–8
	Lymphomas	10–11
Intermediate risk (11%–25%)	Uterine	11
	Early-stage colon	12–21
	Localized prostate (T1-T2)	14–24
High risk (>25%)	Bladder	18–26
	Sarcomas	28
	Melanoma	21–30
	Symptomatic renal cell	30
	Advanced prostate (T3+)	36
	Advanced colon cancer	42
	Nonmelanoma skin	48–62
	Squamous cell of the head and neck	52.7
	Late-stage breast (III)	63.6
	Multiple myeloma	67–88

ECCO Guidelines on Inflammatory Bowel Disease and Malignancies

Hannah Gordon,^{a,b} Livia Biancone,^c Gionata Fiorino,^{d,e} Konstantinos H. Katsanos,^f Uri Kopylov,^g Eman Al Sulais,^h Jordan E. Axelrad,ⁱ Karthiha Balendran,^j Johan Burisch,^{k,l} Lissy de Ridder,^m Lauranne Derikx,^{n,o} Pierre Ellul,^p Thomas Greuter,^{q,r} Marietta Iacucci,^{s,t} Caroline Di Jiang,^u Christina Kapizioni,^v Konstantinos Karmiris,^w Julien Kirchgerner,^x David Laharie,^y Triana Lobatón,^{z,aa} Tamás Molnár,^{bb} Nurulamin M. Noor,^{cc} Rohit Rao,^{dd} Simone Saibeni,^{ee} Michael Scharl,^{ff} Stephan R. Vavricka,^{ff} Tim Raine^{gg}

NEMZETKÖZI AJÁNLÁSOK TÜKRÉBEN

ALKALMAZHATÓ KÖRÜLTEKINTÉSSEL ALKALMAZHATÓ ALKALMAZÁSA KERÜLENDŐ

TABLE 4. Summarized Evidence and Recommendations of Therapies to Consider Using/Avoiding in Patients With a History of Malignancy

	Anti-TNFs	Thiopurines	Methotrexate	Vedolizumab	Ustekinumab	Tofacitinib
Leukemia & lymphoma	Consider with caution ^{49, 72, 73, 75, 76}	Consider avoiding ^{46, 49, 52, 75}	Consider with caution ^{59, 61}	Consider using ⁷⁸⁻⁸¹	Consider using ⁸²⁻⁸⁶	Consider with caution ⁶²⁻⁶⁶
Nonmelanomatous skin cancer	Consider using ^{29, 53}	Consider avoiding ^{28, 29, 75}	Consider using ^{9, 61}	Consider using ⁷⁸⁻⁸¹	Consider using ⁸²⁻⁸⁶	Consider with caution ⁶³
Melanoma	Consider avoiding ²⁹	Consider using ^{29, 55}	Consider with caution ⁶¹	Consider using ⁷⁸⁻⁸¹	Consider using ⁸²⁻⁸⁶	Consider using ⁶²⁻⁶⁶
Solid cancers	Consider using ^{35, 77}	Consider using ⁴⁷	Consider using ⁹	Consider using ⁷⁸⁻⁸¹	Consider using ⁸²⁻⁸⁶	Consider using ⁶²⁻⁶⁶
Genitourinary and cervical cancer	Consider using ^{35, 77}	Consider avoiding ^{46, 56}	Consider using ⁹	Consider using ⁷⁸⁻⁸¹	Consider using ⁸²⁻⁸⁶	Consider using ⁶²⁻⁶⁶

Javasolt Irodalom

- Gordon H. et al. **ECCO Guidelines on Extraintestinal Manifestations in Inflammatory Bowel Disease.** *J Crohns Colitis.* 2024;18(1):1-37. doi: 10.1093/ecco-jcc/jjad108.
- Greuter T, et al.; Swiss IBDnet, an official working group of the Swiss Society of Gastroenterology. Malignancies in Inflammatory Bowel Disease. *Digestion.* 2020;101 Suppl 1:136-145. doi: 10.1159/000509544.
- Sebastian S, et al. Practical guidance for the management of inflammatory bowel disease in patients with cancer. Which treatment? *Therap Adv Gastroenterol.* 2019;12:1756284818817293. doi: 10.1177/1756284818817293.
- Ferretti F, et al. Therapeutic Management of Adults with Inflammatory Bowel Disease and Malignancies: A Clinical Challenge. *Cancers (Basel).* 2023;15(2):542. doi: 10.3390/cancers15020542.
- Lin SC, et al. *Inflamm Bowel Dis.* 2019;25(6):998-1005. doi: 10.1093/ibd/izy376.